

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WPN.050.25.2025.AD
3852995.15448300.12534890
Warszawa, 17-07-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Posłanki Agnieszki Marii Kłopotek w sprawie nielegalnych rajdów pojazdów silnikowych na terenach chronionych, parków krajobrazowych i ich otulin (K10INT10125), przedstawiam poniższe informacje.

Przepisy dotyczące ochrony zasobów przyrodniczych w parkach narodowych i rezerwach przyrody wprost wskazują na brak możliwości poruszania się pojazdami poza wyznaczonymi drogami. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody w parkach narodowych i rezerwach przyrody zabrania się „ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska”. Kierujący quadami, motorami crossowymi i skuterami śnieżnymi poruszający się po obszarze parków narodowych lub rezerwatów przyrody bez zezwolenia naruszają nie tylko ten zakaz, ale także zakazy wymienione w punktach 3, 5, 6, 9, 20, a czasem również 27 ww. artykułu. Powodują w ten sposób zniszczenia w ekosystemach parku czy rezerwatu, płoszą zwierzęta, niszczą szlaki turystyczne, stwarzają zagrożenie dla turystów i pracowników parków. Dlatego pojazdy te są dużym problemem w większości polskich parków narodowych oraz rezerwatów przyrody. Co roku odnotowywane są przypadki nieuprawnionego poruszania się pojazdami po obszarach parków narodowych, przy czym, mimo wzmoczonych patroli Straży Parku, ścisłej współpracy z policją, strażą leśną i strażą graniczną, a także montowania szlabanów i zapór utrudniających wjazd na obszar parków narodowych, zatrzymywanych jest zaledwie ok. 20-25% sprawców. Takí wynik jest skutkiem mobilności pojazdów, braku ich oznakowania i anonimowości kierujących (kaski zakrywające twarz). Często Straż Parku, szczególnie w parkach górskich, rezygnuje z pościgu za sprawcą ze względów bezpieczeństwa sprawców i turystów, którzy mogą pojawić się na drodze quada czy skutera. Najskuteczniejszym rozwiązaniem, które pozwoliłoby zwiększyć wykrywalność sprawców, byłoby wprowadzenie obowiązku rejestracji pojazdów typu quad, motor crossowy czy skuter śnieżny i wyraźne ich oznakowanie (tablice rejestracyjne, także z przodu pojazdów). Inne wskazane działania to intensywne edukowanie społeczeństwa, a także ułatwianie czy zachęcanie do tworzenia miejsc przeznaczonych do jazdy quadami i motorami crossowymi w gminach. Wprowadzenie wyższych kar czy zmiana kwalifikacji czynu z wykroczenia na przestępstwo, będzie miało sens tylko przy zwiększeniu skuteczności w zatrzymywaniu sprawców i nieuchronności kary, dlatego powinny być wprowadzane równolegle ze wspomnianymi wcześniej działaniami.

Jednocześnie parki narodowe prowadzą wiele działań, by przeciwdziałać nielegalnym wjazdom takich pojazdów i niszczeniu zasobów przyrodniczych. Prowadzone są regularne patrole, po kilka razy w tygodniu oraz w weekendy, także we współpracy ze Strażą Leśną, Strażą Graniczną w parkach przygranicznych oraz Policją. Zatrzymani sprawcy są karani

grzywną w drodze mandatu karnego, który wynosi maksymalnie 500 złotych. Parki narodowe prowadzą także działania edukacyjne, w zakresie szkodliwości poruszania się pojazdów off-road w obszarach chronionych. Powyższe działania wpływają na obniżenie natężenia nielegalnych wjazdów pojazdami off road, jednak nie eliminują całkowicie zjawiska. Parki narodowe sygnalizują problemy, utrudniające skuteczną identyfikację sprawców oraz ich adekwatne ukaranie. Przede wszystkim w wielu przypadkach nie dochodzi do zatrzymania sprawcy z uwagi na ignorowanie znaków wydawanych przez Służbę Parku, wzywających do zatrzymania pojazdów. Parki podnoszą także adekwatność wysokości nakładanej kary (grzywna w drodze mandatu do 500 zł) w kontekście jej odstraszającego skutku. Można również założyć, że odstraszający skutek kary, przez jej podwyższenie, wpłynąłby na skuteczniejszą ochronę bezcennych zasobów przyrody w parkach narodowych oraz na bezpieczeństwo turystów i pracowników Służby Parku. W rezerwach przyrody działania dotyczące przeciwdziałania nielegalnemu wjazdowi quadami są związane głównie z edukacją społeczeństwa, nasileniem kontroli i tworzeniem barier, zapobiegających nielegalnym wjazdom. Przykładem rezerwatów, dla których zaplanowano i prowadzone są działania, mające na celu zminimalizowanie zagrożeń związanych z nielegalnym ruchem pojazdów typu quad są rezerwaty: Cisowa, Bielawa, Góra Miedzianka, Kopce, Pilsko oraz Czantoria.

W obszarach Natura 2000, na terenie których działania realizuje się w oparciu o przygotowane dokumenty planistyczne (plany zadań ochronnych, plany ochrony dla obszarów Natura 2000 oraz plany urządzenia lasu, plany ochrony dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych z zakresem planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000) dość często były i są identyfikowane zagrożenia związane z organizacją rajdów, czy częste przejazdy pojazdami off-road. Zagrożenia związane z ich przejazdem są różnie kategoryzowane w dokumentach planistycznych dla obszarów Natura 2000, głównie w związku z występowaniem innych współoddziaływań i szczegółowością planów, i można je znaleźć pod następującymi kodami zagrożeń:

G01 - Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze
G01.03 - Pojazdy zmotoryzowane
G01.03.01 - Regularne kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
G01.03.02 - Rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
G01.08 - Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku
G05 - Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka
G05.01 - Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie
D01.01 - Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe

Na zagrożenie związane z przejazdami pojazdów typu quad, motocyklami, czy autami terenowymi wskazano wprost w co najmniej 117 dokumentach planistycznych sporządzonych dla obszarów Natura 2000. Poruszanie się ww. pojazdów może powodować m.in.:

- 1) rozjeżdżanie cennych okazów roślin i zwierząt;
- 2) niszczenie siedlisk przyrodniczych np. rozjeżdżanie wydym, czy muraw napiaskowych, czy siedlisk gatunków;
- 3) płoszenie zwierząt, które może prowadzić m.in. do zmniejszenie sukcesu lęgowego, czy utraty lęgów;
- 4) zaśmiecanie obszarów, po których odbywa się ruch, a także gromadzi się publiczność;
- 5) fragmentaryzację lokalnych korytarzy ekologicznych.

W ramach zaplanowanych i realizowanych działań, mających na celu przeciwdziałanie negatywnemu oddziaływaniu w związku z poruszaniem się pojazdów terenowych po obszarach chronionych należy wymienić:

- 1) montaż tablic informujących o wartościach przyrodniczych obszaru Natura 2000 z informacją na temat biologii gatunków, znaczenia obszaru Natura 2000 dla ich istnienia i zagrożeń;
- 2) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych zwiększających wiedzę społeczeństwa na temat chronionych gatunków i znaczenie obszaru Natura 2000 m.in. w ramach spotkań z lokalną społecznością;
- 3) patrolowanie i monitoring wizyjny zagrożonych obszarów w tym przez służby parków narodowych i parków krajobrazowych (zwłaszcza w weekendy);
- 4) nawiązanie ścisłej współpracy z Policją, Strażą Graniczną, Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe w zakresie patrolowania i interwencji w obszarze;
- 5) utrzymanie niezbędnej infrastruktury w szczególności szlabanów, znaków i tablic informacyjnych;
- 6) wykonanie trwałych przeszkód naturalnych (np. w postaci pni drzew, żerdzi, kłód, głązów) uniemożliwiających przejazd pojazdom silnikowym;
- 7) ogrodzenie najcenniejszych płatów siedlisk i siedlisk gatunków siatką ogrodzeniową.

Zwalczanie zjawiska nielegalnych rajdów w Lasach Państwowych realizowane jest przez patrolowanie obszarów szczególnie narażonych na tego typu incydenty oraz kontrolę leśnych parkingów w ramach codziennej, stałej służby Straży Leśnej, a także podczas akcji kontrolnych o charakterze doraźnym.

Istotną rolę odgrywają cykliczne akcje organizowane na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym, ukierunkowane na przeciwdziałanie nielegalnym wjazdom do lasów. W samym tylko ubiegłym roku Straż Leśna przeprowadziła ponad 900 tego typu działań.

Znaczące wsparcie w tych działaniach stanowią nowoczesne narzędzia techniczne, takie jak drony, kamery leśne oraz fotopułapki.

Straż Leśna posiada również dostęp do państwowych baz danych, w tym do Centralnej Ewidencji Pojazdów, co umożliwia skuteczniejszą identyfikację sprawców wykroczeń.

Elementem systemu ochrony lasów jest również rozbudowana sieć szlabanów, tzw. rogatek leśnych, które ograniczają możliwość nieuprawnionego wjazdu na teren lasów.

Straż Leśna jest wspierana przez pracowników administracji terenowej oraz służby mundurowe, w szczególności Policję. W ramach działań policyjnych prowadzone są patrole konne oraz z wykorzystaniem pojazdów typu quad, zwłaszcza na obszarach trudno dostępnych.

Dodatkowo, funkcjonariusze Policji angażują się w działania edukacyjne i profilaktyczne, organizując spotkania z lokalnymi społecznościami – m.in. debaty i prelekcje skierowane do różnych grup wiekowych.

Problem nieuprawnionego wjazdu pojazdów silnikowych do lasów został również uwzględniony w planach działań dzielnicowych, w szczególności na terenach, gdzie obszar służbowy obejmuje kompleksy leśne. Efektem działań Straży Leśnej jest następująca statystyka odnosząca się do zarejestrowanych interwencji – wykroczeń w obrębie poszczególnych artykułów z Kodeksu wykroczeń:

Rok	Liczba zarejestrowanych (ujawnionych) przypadków w ramach poszczególnych art. Kodeksu Wykroczeń odnoszących się do tzw. ruchu drogowego			
	92 k.w.*	98 k.w.**	161 k.w.***	Razem
2020	231	24	37 333	37 588
2021	77	20	36 303	36 400
2022	228	66	50 044	50 338
2023	185	154	48 936	49 275
2024	350	180	57 703	58 233

* art. 92 KW - *Niestosowanie się do znaków drogowych, sygnałów drogowych lub poleceń kierującego ruchem*
** art. 98 KW - *Niezachowanie przez prowadzącego pojazd należytej ostrożności na drogach wewnętrznych*
*** art. 161 KW - *Bezprawny wjazd pojazdem do cudzego lasu w miejscu niedozwolonym*
Uwaga. Dane za rok 2024 w trakcie weryfikacji.

Ponadto nielegalne rajdy organizowane na terenach leśnych są zazwyczaj starannie planowane, z uwzględnieniem potrzeby zachowania maksymalnej dyskrecji i uniknięcia interwencji Straży Leśnej. Komunikacja między uczestnikami odbywa się za pośrednictwem zamkniętych grup w mediach społecznościowych lub przy użyciu aplikacji mobilnych. Termin i miejsce wydarzeń przekazywane są często w ostatniej chwili, co znacząco utrudnia skuteczną reakcję Straży Leśnej oraz innych służb porządkowych.

W praktyce najczęściej spotykane są pojedyncze, incydentalne wjazdy pojazdów silnikowych do lasów, które stanowią istotne wyzwanie dla służb leśnych. Zdarzenia te mają miejsce nierzadko na obszarach trudno dostępnych, odludnych lub na terenach będących własnością prywatną.

W odpowiedzi na narastający problem nielegalnych wjazdów do lasów oraz liczne sygnały obywateli dotyczące hałasu i szkód wyrządzanych w środowisku naturalnym, Minister Klimatu i Środowiska zwróciła się do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z prośbą o rezygnację ze stosowania pouczeń na rzecz zdecydowanego i konsekwentnego karania sprawców, w szczególności w przypadkach wjazdów poza wyznaczone drogi leśne.

Ponadto wystąpiono z wnioskiem do Ministra Sprawiedliwości o podjęcie inicjatywy legislacyjnej mającej na celu zaostrezenie sankcji wobec sprawców tego rodzaju wykroczeń.

Na wniosek Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Sprawiedliwości zainicjowało działania zmierzające do wprowadzenia zmian legislacyjnych, mających na celu wzmocnienie ochrony przyrody oraz społecznych funkcji lasów – ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania nielegalnym wjazdom w miejsca niedozwolone. W ramach tych działań przygotowano wstępny projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks wykroczeń. Ministerstwo Klimatu i Środowiska przedstawiło do projektu własne propozycje oraz opracowało wkład do uzasadnienia planowanych rozwiązań.

Nawiązano również współpracę z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji w celu zintensyfikowania działań Policji w tym zakresie. Działania te mają na celu skuteczniejsze egzekwowanie obowiązujących przepisów. W związku z powyższym, Komendant Stołeczny Policji i komendanci wojewódzcy zostali zobowiązani m.in. do:

- 1) pogłębienia rozpoznania, mającego na celu typowanie potencjalnych miejsc przejazdów osób korzystających z pojazdów typu quad, cross oraz samochodów terenowych na terenach leśnych;
- 2) wnikliwego weryfikowania i sprawdzania zagrożeń naniesionych na Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa, w szczególności dotyczących „Poruszania się po terenach leśnych quadami”;
- 3) zadaniowania podczas odpraw do służby, w szczególności policjantów komórek patrolowo-interwencyjnych, ruchu drogowego oraz dzielnicowych pełniących służbę w rejonach przyległych do lasów, do zwracania szczególnej uwagi na przypadki nieuprawnionego wjazdu pojazdami silnikowymi do lasu;
- 4) zintensyfikowania współpracy z innymi służbami, w szczególności z pracownikami Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów